

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-3650
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 13.08.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-14725 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/9148, 7/9153, 7/9154, 7/9161, 7/9162, Muğla Milletvekili Metin ERGUN'a ait 7/9149, Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/9150, Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI'ya ait 7/9151, Ordu Milletvekili Rahmi GÜNER'e ait 7/9152, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'a ait 7/9155, 7/9156, Muğla Milletvekili Gürol ERGİN'e ait 7/9157, 7/9158, 7/9160 ve Ankara Milletvekili Tekin BİNGÖL'e ait 7/9159 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1. Görüş 7/9148, 7/9153, 7/9154, 7/9161, 7/9162 (5 sayfa)
2. Görüş 7/9149 (2 sayfa)
3. Görüş 7/9150 (2 sayfa)
4. Görüş 7/9151 (3 sayfa)
5. Görüş 7/9152 (3 sayfa)
6. Görüş 7/9155, 7/9156 (3 sayfa)
7. Görüş 7/9157, 7/9158, 7/9160 (13 sayfa)
8. Görüş 7/9159 (4 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****:Rahmi GÜNER
Ordu Milletvekili****Esas No****:7/9152**

AKP Hükümetinin 4 Bakanını yanınıza alarak yaptığınız basın açıklamasında FINDIK ÜRETİCİSİNE MÜJDELİ HABERİ VERDİNİZ. "Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) bu yıldan itibaren fındık alımı yapmayacak. Ruhsatlı 406 bin hektar alan dışında fındık üretimi desteklenmeyecek. Ruhsatlı alanlarda üretim yapanlara dekar başına 150 Lira destek verilecek. Toplam destek 1.8 milyar lira olacak. Ruhsatsız alanlarda alternatif ürünlere geçmek isteyenlere 3 yıl süreyle destek ödemesi yapılacaktır. Fiyat serbest piyasada oluşacak. Türkiye uluslararası piyasalardaki ürün arzında belirleyici hale gelecek. Kamu harcamalarında etkinlik sağlanacak. Fiyatta ve ihracat gelirlerinde istikrar elde edilecek." Buna ilişkin olarak;

SORU 1)Yeni sezon fındığının toplanmasına 10 gün kala böyle bir strateji ortaya koymuş olmak AKP Hükümetinin, Fındıkta yaşanan kaosu çözeceğine olan inancının bir ürünü müdür? Yoksa son üç yıldır hükümetinizin uyguladığı Fındık politikasının bir devamı olarak, Fındığı bu sene de yok pahasına Tüccara teslim etmek mi amaçlanmıştır?

CEVAP 1) 2008 yılı programının Kamu Maliyesinde Gelişmeler ve Hedefler başlığı Kamu İktisadi Teşebbüsleri 2008 Yılı Hedefleri alt başlığı altında "Fındık stoklarının artarak gelecek yıllarda kamuya mali yükler doğurmasını engellemek ve sektörün sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması amacıyla fındık ürününe yönelik yeni bir strateji geliştirilecektir." Hedefi doğrultusunda 2008 yılı mart ayında fındık ürününe yönelik strateji belirleme çalışmaları başlatılmıştır. Bakanlığımız koordinatörlüğünde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, DTM, DPT ve Hazine Müsteşarlıkları ile yürütülen çalışmalar 2009 yılı temmuz ayında sonuçlandırılarak fındık hasatından önce kamuoyuna açıklanmıştır. Yasal (ruhsatlı alanlarda) üretim yapan fındık üreticilerine ilk defa alan bazlı gelir desteği verilecektir. Stratejinin rekoltenin düşük olduğu yılda açıklanması ve başlatılması ile piyasa düzeni sağlanana kadar fiyattan kaynaklanabilecek üretici zararının minimize edilmesi amaçlanmıştır.

SORU 2) Uygulayacağınız bu politikalarla "Türkiye uluslararası piyasalardaki ürün arzında belirleyici hale gelecek" demektesiniz. Dünya pazarında üretimin neredeyse %75'ini gerçekleştiren bir ülke, zaten ürün arzında belirleyici değil de nedir? Bunu İktisat Bilimi açısından açıklayabilir misiniz?

SORU 3) Üniversitelerin birinci sınıflarında okuyan öğrenciler arzın ne olduğunu ve bir ülkenin hangi koşullarda arzda belirleyici olup olmadığını söyleyebilir. Yanınızdaki parlak ekonomi Bakanlarından bu konuda teknik yardım aldınız mı?

CEVAP 2-3) Türkiye, rekoltenin yüksek olduğu yıllarda dünya fındık ihtiyacının neredeyse tamamını üretmektedir ancak yüksek fiyat politikaları nedeni ile bu ihtiyacın en fazla %75'i ülkemizden karşılanmakta, kalanı ise daha düşük fiyatlar talep eden diğer üretici ülkelerden karşılanmaktadır. Böylece arz fazlası fındığın tamamı ülkemizde kalmakta ve yüksek fiyat nedeni ile rakip ülkelerdeki üretim teşvik edilmektedir.

Fındık stratejisinin uygulanması ile rekabet gücü artacak olan ülkemizin dünya pazarındaki payı artacağından rakip ülkelerdeki üretimin artmasının önüne geçilecektir. Hem kalite hem de fiyat konusunda ülkemiz fındığı avantajlı duruma geçecek olup rakip ülkeler, ancak Türk fındığı piyasada bulunmadığı zaman satış yapabileceklerdir.

SORU 4) TMO'nun alım yapmayacağını ifade ettiniz, FİSKOBİRLİK'te 3 yıl önce piyasa aktörü olmaktan hükümetiniz eliyle çıkarılmıştı. Bu durumda üreticinin elindeki fındığı, üretim maliyetinin altında bir fiyatla tüccarın almasını önleyecek ne gibi tedbirler aldınız? Bu tedbirleri kamuoyuna açıklayabilir misiniz?

CEVAP 4) Fiskobirlik'in hükümet eliyle fındık piyasasından çıkarılması söz konusu değildir. Zira Fiskobirlik, 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri hakkındaki Kanun uyarınca özerk yapıya kavuşmuş olup, faaliyetleri nedeniyle sadece üyelerine karşı sorumludur.

4572 sayılı Kanun uyarınca, ülkemizdeki diğer üretici birlikleri gibi Fiskobirlik de faaliyetlerinden doğan zararlarını hazineden veya başka bir kamu kurumundan karşılayamamaktadır.

Fındık stratejisi ile; yasaya uygun alanlarda üretim yapan üreticilerin korunması amacıyla alan bazlı destek ödemesi planlanmış ve piyasa arz -talep dengesine göre oluşacak fiyattan olumsuz etkilenmemesi için tedbirler alınmıştır.

SORU 5) Hükümetiniz Fiskobirliği piyasa aktörü olmaktan çıkararak neyi amaçlamıştır ve hangi çevrelere hizmet etmiştir? TMO'yu bilmediği bir işe hangi amaçla sokmuştur? Hasadın başlamasına 10 gün kala TMO'yu da piyasadan çekerek Fındık üreticisinin OCAĞINA İNCİR AĞACI DİKMİŞ olmuyor musunuz?

CEVAP 5) Fiskobirlik'in herhangi bir şekilde devlet eliyle piyasadan çekilmesi söz konusu değildir. Fiskobirlik'in içerisinde bulunduğu mali sıkıntılar maalesef yanlış yönetim politikalarından kaynaklanmış, bu sıkıntıları aşabilmesi için de tabi olduğu kanun ve ilgili mevzuat dâhilinde her türlü destek verilmiştir.

SORU 6) Rekoltenin geçen yıla göre düşük beklendiği ve Fındığın tamda para edeceği bir sezonda, TMO'nun piyasadan çekileceğini açıklamanız, uluslar arası piyasa aktörlerince sevinçle karşılanmıştır. Bunu yerli üretici açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

CEVAP 6) Rekoltenin nispeten düşük beklendiği bu dönemde arz fazlası oluşmayacağı için stratejinin uygulanması açısından bir sorun yaşanmayacaktır. Stratejiyle amaçlanan, üretici ve tüketici arasında bir denge oluşturularak rakip üretici ülkelerde fındık üretiminin cazibesini ortadan kaldırmak ve stok maliyetlerine ülkemizin katlanmasına engel olmaktır. Ayrıca bu sayede ihracatımız da artacaktır.

SORU 7) Fındığın vadeli işlem borsasında üzüm ve incir gibi işlem görebileceğini Sayın Başbakan ifade etmişti. Fakat vadeli işlem borsasında bu ürünlerin işlem görmediği yönünde iddialar bulunmaktadır. Bu konuda nasıl bir çalışma yapılmaktadır?

CEVAP 7) Fındıkla ilgili yatırım yapacak endüstrinin uzun dönemli projeksiyon yapabilmesi ve fiyatta istikrar sağlanabilmesi, fındığın tüketimini de artıracaktır. Bu çerçevede, uygulamaya konulan strateji sonrasında ürün ihtisas borsacılığı için daha uygun bir altyapı ortaya çıkacaktır. TOBB öncülüğünde fındıkla ilgili ürün ihtisas borsacılığı oluşturulması yönünde bir çalışma yürütülmektedir.

SORU 8) Üreticilerin elma, kivi, çilek gibi pazarı daha geniş ürünlere yönlendirilebileceğini ifade etmektesiniz. 750 metre rakımın üstünde çilek ve kivi yetiştirmek mümkün müdür? Karadeniz'in iklim koşulları incelenerek mi böyle bir açıklama yapılmıştır?

CEVAP 8) Bakanlığımız Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü uzmanlarının da yer aldığı çalışma gruplarında 750 m rakımın üzerinde ve altında fındığa alternatif olabilecek ürünler tespit edilmiştir. Ancak üreticiye hangi ürüne geçeceği konusunda bir zorlama getirilmemiş olup, tamamen kendi tercihiyle yeni ürüne geçme imkanı tanınmıştır. Diğer bitkiler gibi fındık

da tozlanmaya ve dölllenmeye gerek duyan bir bitkidir. Karadeniz Bölgesinde 750 m rakımın üzerinde fındıktan başka hiçbir ürün yetişmeyeceği yönündeki açıklamalar üreticilerimizi yanıltmaktadır. Fındıkta rakım yükseldikçe verim ve kalite azalmakta olup, 750 metrenin üzeri için önerilen ürünler; bodur elma, armut, erik, kiraz, vişne, çavdar, yulaf, mavi yemiş (Likapa-yaban mersini), ahududu, böğürtlen ve diğer üzüksü meyvelerdir.

SORU 9) Fındığa alternatif ürün projesi daha önce kaç kez denenmiştir ve hangi nedenlerle başarılı olamamıştır?

CEVAP 9) Bakanlığımız tarafından 2001-2007 yılları arasında 13 ilde Alternatif Ürün Projesi uygulanmıştır.

- Fiskobirliğin o yıllarda fındığa yüksek alım fiyatı uygulaması,
- Fındığa 2003 yılında dekara 25 YTL ek doğrudan gelir desteği verilmesi,
- Fındık bahçelerinin sahiplerinin yarıya yakınının başka şehirlerde yaşaması ve fındık tarımının kolaylığından dolayı sadece hasat zamanı bahçesine gelmesi ve bu insanların emek yoğun alternatif ürünlere geçememesi gibi etkenlerden dolayı beklenen düzeyde projede başarı sağlanamamıştır.